

Локалізація: коли необхідно підтверджувати та як це правильно зробити

Локалізація в публічних закупівлях. Положення законодавства щодо застосування вимог локалізації у публічних закупівлях набули чинності у липні 2022 року та передбачають певні особливості закупівель за окремим предметом, якщо їх вартість дорівнює або перевищує 200 тисяч гривень.

Минув понад рік, однак як учасники, так і замовники досі припускаються помилок під час застосування вимог в цій частині. Водночас за цей час і нормативне регулювання зазнало змін, тож пропоную розібратися в цьому.

Локалізація в публічних закупівлях

Необхідний ступінь локалізації у відповідному році, а також перелік товарів, до яких застосовується вимога підтвердження локалізації, визначений пунктом 6-1 розділу XX Закону України «[Про публічні закупівлі](#)» № 922-VIII від 25.12.2015 (далі — Закон).

Наприклад, для закупівлі дизель-генераторних установок у 2023 році, вартість яких дорівнює або перевищує 200 тис. грн, має бути підтверджено ступінь локалізації виробництва не менше 15 %. До речі, вже з 2024 року такий відсоток має бути не менш ніж 20.

Власне сам ступінь локалізації виробництва — це показник місцевої складової у питомій вазі вартості сировини, матеріалів, вузлів, агрегатів, деталей, складових частин і комплектуючих виробів, робіт, послуг та інших складових вітчизняного виробництва у собівартості товару, що є предметом закупівлі (відповідно до пункту 29-1 частини 1 статті 29 Закону).

Водночас окрім закупівлі товарів з відповідного [переліку](#) вимоги підтвердження ступеня локалізації застосовуються і в закупівлях робіт або послуг, якщо під час їх виконання (надання) замовник **набуває у власність товар**, зазначений у згадуваному [переліку](#).

Скріншот веб-сайту "Радник у сфері публічних закупівель". У верхній частині є меню з категоріями: НОВИНИ, СТАТТІ, ІНСТРУМЕНТИ, КОНСУЛЬТАЦІЇ, НАВЧАННЯ, ТЕНДЕРНИЙ СУПРОВІД, ВІДЕО. Логотип сайту та слоган "Радник у сфері публічних закупівель. Все для закупівель на одному порталі". Кнопка "Підписатися" та іконки користувача та пошуку.

Головне меню: ЗАМОВНИКАМ, УЧАСНИКАМ, ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, ПРАВОВА БАЗА (виділено червоною рамкою), ЖУРНАЛИ, КНИГИ, ТЕСТИ.

Підменю "ПРАВОВА БАЗА": Закон України «Про публічні закупівлі», Медичні закупівлі, Закони, Постанови, Кодекси, Укази, Воєнний стан, Розпорядження, Класифікатори, Листи Мінекономіки, Листи: інші, Електрична енергія, Накази, Будівництво/Закупівля робіт/Поточного ремонту, ДАСУ: перевірки й повноваження, Перелік черговості оплат Казначейством, Перелік товарів, щодо яких застосовується локалізація (виділено червоною рамкою), Оборонні закупівлі, Декларування.

Головний заголовок статті: **Перелік товарів, щодо яких застосовується локалізація**. Кнопка "Роздрукувати".

Ліва панель навігації: Автори, Правова база, Декларування, Презентації, Оборонні закупівлі, ДАСУ: перевірки й повноваження, Будівництво/Закупівля робіт/Поточного ремонту, Кошторисні норми, Закупівлі в сфері інформатизації.

Текст статті: З 14.07.2022 почав діяти пункт 6¹ розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про публічні закупівлі» щодо встановлення ступеня локалізації певних товарів, якщо вартість предмета закупівлі дорівнює або перевищує 200 тисяч гривень.

04.08.2022 набула чинності [постанова Кабміну від 02.08.2022 № 861](#) «Про затвердження порядків підтвердження ступеня локалізації виробництва товарів та проведення моніторингу дотримання вимог щодо ступеня локалізації виробництва предметів закупівлі, внесених до переліку товарів, що є предметом закупівлі, з підтвердженим ступенем локалізації виробництва».

Нижче редакцією порталу [RADNUK.COM.UA](#) наведено перелік товарів, щодо яких замовники повинні встановлювати ступінь локалізації.

Дуже важливо! У Таблиці наведено примірний (орієнтовний) код за [ДК 021:2015](#) «Єдиний закупівельний словник». Кожен замовник повинен самостійно визначити код з огляду на специфіку / тип / вид / особливості саме вашої закупівлі. Якщо

Наприклад, у закупівлі робіт за предметом «Нове будівництво водоводу» (UA-2023-09-22-010344-а) технічним завданням передбачається встановлення насоса, який є в переліку товарів за пунктом 6-1 розділу XX Закону, отже, вимоги щодо підтвердження ступеня локалізації застосовуються в частині виробництва насоса.

Тож, закономірно постає питання, яким же чином підтвердити необхідний показник ступеня локалізації? Для відповіді на це питання необхідним є аналіз норм законодавства, а також практики АМКУ щодо їх застосування, яку ми розглянемо далі.

Локалізація закупівель та порядок підтвердження ступеня локалізації виробництва товарів

Порядок підтвердження ступеня локалізації виробництва товарів затверджений постановою Кабінету Міністрів України [від 02.08.2022 № 861](#) (далі — Постанова № 861) та передбачає, що **ступінь локалізації** виробництва товарів, що є предметом закупівлі, **підтверджується Мінекономіки в автоматичному режимі під час формування переліку товарів**, що є предметом закупівлі, з підтвердженим ступенем локалізації **на підставі поданої виробником товару заявки про включення товару до переліку** (далі — заявка) за формою згідно з додатком 1, **калькуляції собівартості товару** із зазначенням митної вартості імпортованих компонентів (імпортованих виробником та / або придбаних у постачальників, які є резидентами України) (далі — калькуляція собівартості товару) за формою згідно з додатком 2 та підтвердження здійснення на території України виробництва не менше одного з елементів товару (зокрема, вузлів, агрегатів, деталей і

комплектувальних виробів) та / або використання вузлів, агрегатів, деталей і комплектувальних виробів, виготовлених на території України.

Водночас [Постанова № 861](#) виокремлює умови, за яких відповідний товар може бути включено до такого переліку:

наявна конструкторсько-технологічна документація та / або зареєстровано право інтелектуальної власності на товар, що є предметом закупівлі, що відображено в балансі;

на території України виробляється не менше одного з елементів таких товарів (зокрема, вузлів, агрегатів, деталей і комплектувальних виробів) та / або для виробництва використовуються вузли, агрегати, деталі і комплектувальні вироби, виготовлені на території України;

виробники товарів здійснюють їх гарантійне і післягарантійне обслуговування;

виробники товарів мають сертифікат відповідності системи управління якістю у виробництві вимогам ДСТУ ISO 9001:2015 або ДСТУ EN ISO 9001:2018 (EN ISO 9001:2015, IDT; ISO 9001:2015, IDT), або національних стандартів, якими їх замінено, виданий акредитованим відповідно до законодавства органом з оцінки відповідності;

виробники колісних транспортних засобів мають сертифікат типу обладнання (або сертифікат типу транспортного засобу) чи сертифікат відповідності транспортних засобів або обладнання, чи сертифікат відповідності щодо індивідуального затвердження, у якому зазначено місцезнаходження виробника колісного транспортного засобу в Україні, виданий органом із сертифікації для індивідуального затвердження колісних транспортних засобів, партій частин та обладнання, який відповідно до законодавства призначений Мінінфраструктури, чи свідоцтво про присвоєння міжнародного ідентифікаційного коду виробника (WMI), що входить в структуру ідентифікаційного номера колісного транспортного засобу (VIN), виданого національною організацією України, уповноваженою на ведення реєстрації та присвоєння міжнародного ідентифікаційного коду виробника (WMI).

Відповідність вказаним вимогам підтверджується шляхом декларування виробником під його відповідальність достовірності інформації, тобто без надання підтвердних документів, однак пункт 13-1 Постанови № 861 зобов'язує замовника встановити у тендерній документації вимоги щодо документального підтвердження під час участі у закупівлі останніх двох умов:

*Замовник визначає в тендерній документації на закупівлю предмета закупівлі, внесеного до переліку, вимогу щодо надання учасником процедури закупівлі **сертифіката відповідності системи управління якістю у виробництві вимогам ДСТУ ISO 9001:2015 або ДСТУ EN ISO 9001:2018 (EN ISO 9001:2015, IDT; ISO 9001:2015, IDT)***

щодо виробника, продукція якого пропонується таким учасником, або національних стандартів, якими їх замінено, виданого **акредитованим відповідно до законодавства органом з оцінки відповідності**.

Якщо предметом закупівлі, внесеним до переліку, є **колісні транспортні засоби**, замовник визначає в тендерній документації вимогу щодо надання учасником процедури закупівлі **сертифіката типу обладнання (або сертифіката типу транспортного засобу) чи сертифіката відповідності транспортних засобів або обладнання, чи сертифіката відповідності щодо індивідуального затвердження**, в якому зазначено місцезнаходження виробника колісного транспортного засобу в Україні, виданого органом із сертифікації для індивідуального затвердження колісних транспортних засобів, партій частин та обладнання, який відповідно до законодавства призначений Мінінфраструктури, чи свідоцтво про присвоєння міжнародного ідентифікаційного коду виробника (WMI), що входить в структуру ідентифікаційного номера колісного транспортного засобу (VIN), виданого національною організацією України, уповноваженою на ведення реєстрації та присвоєння міжнародного ідентифікаційного коду виробника (WMI).

Тут хотілося б звернути увагу на такі особливості: сертифікат відповідності системи управління якістю має бути **виданий саме на виробника** і стосуватися провадження ним **діяльності з виробництва відповідного товару**, що підтверджується рішеннями Комісії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель (далі — Комісія АМКУ) № 17523-р/пк-пз від 01.11.2023 та № 19462-р/пк-пз від 04.12.2023.

При цьому сертифікат відповідності системи управління якістю у виробництві має підтверджувати відповідність **саме вимогам ДСТУ ISO 9001:2015 або ДСТУ EN ISO 9001:2018** (EN ISO 9001:2015, IDT; ISO 9001:2015, IDT), або національних стандартів, якими їх замінено. Тобто має бути підтверджено відповідність саме чинним національним стандартам України.

Отже, у разі наявності у виробника сертифіката відповідності системи управління якістю у виробництві вимогам міжнародного стандарту ISO 9001:2015 надання такого сертифіката у складі пропозиції буде невідповідністю вимогам тендерної документації.

Аналогічні висновки зазначено в рішенні Комісії АМКУ № 18608-р/пк-пз від 20.11.2023.

Короткий опис обставин справи:

Замовником проводилася закупівля гідравлічної насосної станції очікуваною вартістю 1 388 255,00 грн, тобто товару з вищевказаного переліку, вартість якого перевищує 200 тис. грн, отже, із застосуванням вимог про підтвердження ступеня локалізації. Тендерна документація містила вимогу про надання: «Скановану копію сертифікату відповідності системи управління якістю у виробництві запропонованого товару вимогам ДСТУ ISO 9001:2015 або ДСТУ EN ISO 9001:2018 (EN ISO 9001:2015, IDT; ISO 9001:2015, IDT), або національних стандартів, якими їх замінено, виданого акредитованим органом з оцінки

відповідності». Учасником було запропоновано товар за предметом закупівлі, країною походження якого є США, та було надано документ «CERTIFICATE OF ACCREDITATION» (викладений іншою мовою, ніж українська) та переклад, у якому зазначено, зокрема: «Свідоцтво про акредитацію, яке засвідчує, що "ТоркАп.Інк." **виконує вимоги ISO 9001:2015** у галузі Розробки, виробництва, обслуговування та продажу гвинтових систем; видане Національною Акредитаційною Радою Американського національного інституту стандартизації».

Висновок Комісії АМКУ: разом з тим у складі тендерної пропозиції переможця відсутня копія сертифіката відповідності системи управління якістю у виробництві запропонованого товару вимогам **саме ДСТУ ISO 9001:2015 або саме ДСТУ EN ISO 9001:2018 (EN ISO 9001:2015, IDT; ISO 9001:2015, IDT), або національних стандартів, якими їх замінено**, виданого акредитованим органом з оцінки відповідності.

Отже, виробник товару, навіть якщо ним є іноземний суб'єкт, повинен мати сертифікат відповідності системи управління якістю у виробництві саме вимогам ДСТУ ISO 9001:2015 або ДСТУ EN ISO 9001:2018 (EN ISO 9001:2015, IDT; ISO 9001:2015, IDT), або національних стандартів, якими їх замінено.

До того ж обов'язковою вимогою є те, що **орган з оцінки відповідності, який видав сертифікат, має бути акредитованим** (з переліком акредитованих органів та сферою їх акредитації можна ознайомитись на вебсайті Національного агентства з акредитації України — Реєстр акредитованих органів з сертифікації систем менеджменту (ДСТУ EN ISO/IEC 17021-1).

При цьому звертаю увагу, що невідповідності в цій частині стосуються документів, передбачених пунктом 43 [Особливостей](#), та передбачають необхідність розміщення вимоги про їх усунення протягом 24 годин (рішення Комісії АМКУ № 18608-р/пк-пз від 20.11.2023).

Внесення товару до переліку «локалізованих» товарів

Виробник, який відповідає усім вищевказаним вимогам, для внесення товару до переліку з підтвердженням ступенем локалізації має:

Заповнити [заявку](#) за формою Додатка 1 Постанови № 861;

Заповнити [калькуляцію](#) собівартості товару за формою Додатка 2 Постанови № 861;

Подати заявку разом із калькуляцією собівартості товару в поточному році в електронній формі шляхом заповнення електронних форм з окремими полями на вебпорталі Уповноваженого органу з питань закупівель з накладенням електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису керівника виробника товару або уповноваженої ним особи (**безоплатно**).

При цьому виробник товару несе персональну відповідальність за зміст, достовірність,

актуальність, повноту та коректність інформації, яка подається ним.

Особливу увагу хочу звернути на суб'єкта подання інформації (заявника): виробник або уповноважена ним особа — **саме ця інформація має зчитуватися з електронного підпису**, який накладається на заявку.

Це важливо, оскільки в переліку товарів з локалізованим ступенем підтвердження зазначаються:

вид і марка товару, ступінь локалізації;

для виробників товару — юридичних осіб — найменування, код згідно з ЄДРПОУ; для виробників товару — фізичних осіб — підприємців — прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті).

Найчастіше складнощі тут виникають, коли виробником є іноземна компанія.

Тож маємо таку ситуацію: припустимо, іноземний виробник не має електронного підпису для подання заяви й уповноважує іншу особу, громадянина України, її подати, наприклад директора компанії-дистриб'ютора товару на території України (який може безпосередньо і брати участь у закупівлі). У такому випадку накладати електронний підпис директора компанії-дистриб'ютора не можна, оскільки система автоматично зчитає інформацію з електронного підпису: підписав директор ТОВ «Дистриб'ютор-1» Гришко Назар Сергійович, та в поле «виробник товару» внесе інформацію — ТОВ «Дистриб'ютор-1», а не «Іноземний виробник LTD».

Тому для дотримання вимог порядку внесення до переліку підписувати електронним підписом має або виробник, або фізична особа — громадянин України, що уповноважена виробником. У такому разі необхідно отримати окремий електронний підпис, який засвідчуватиме представницькі повноваження та дозволить електронній системі «зчитати» і внести правильну інформацію про виробника у перелік.

Такі висновки підкріплюються і рішенням Комісії АМКУ № 18608-р/пк-пз від 20.11.2023.

Короткий опис обставин справи:

Як вбачається із файлу «Технічна пропозиція.pdf», наданого у складі пропозиції, учасником ТОВ «А» запропоновано товар «Насос гідравлічний з електроприводом в комплекті» виробництва «Т», Inc. (США). Відповідно до інформації, розміщеної на вебпорталі Уповноваженого органу, у переліку товарів з підтвердженим ступенем локалізації міститься така інформація: Насос гідравлічний з електроприводом в комплекті «Т» 42120000-6: Насоси та компресори, Серійний номер виробу/партії товару: не застосовується, Товариство з обмеженою відповідальністю «А» #0000000 UA-EDR ID: a29f8c86e8d444ada82f0301998404dd, Рівень локалізації 17.09 %, Дата додавання

09.10.2023. Тобто у переліку відсутня інформація про виробника саме «Т», Inc. (США).

Висновок Комісії АМКУ: відповідно до інформації, розміщеної на вебпорталі Уповноваженого органу за посиланням <https://prozorro.gov.ua/search/products>, відсутня інформація щодо насоса гідравлічного з електроприводом в комплекті виробника «Т», Inc. (США).

Протилежне рішення Комісії АМКУ № 7352-р/пк-пз від 25.05.2023 було винесене в закупівлі UA-2023-04-25-009766-а, у якій учасник ТОВ «П» запропонував товар, внесений до переліку з інформацією, що виробником є саме ТОВ «П».

Різниця фактичних обставин, яка зумовила протилежне рішення, полягає в тому, що в жодному з документів тендерної пропозиції учасник не зазначив, що виробником є не сам учасник ТОВ «П», а інший іноземний суб'єкт, тож у рішенні було зазначено висновок «Скаржник не довів та документально не підтвердив, що учасник ТОВ "П" не є виробником запропонованого ним товару „Насосний агрегат“».

Користуйтеся корисними інструментами щодо локалізації на порталі RADNUK.COM.UA:

Головна — Інструменти — Локалізація

Всі інструменти
 Радник
 Локалізація
 Тестування УО
 Пошук пального
 Аукціони
 Воєнний стан
 Реєстри щодо платників податків
 Ст. 17 Закону (п. 47)
 Особливостей) учасникам
 Ст. 17 Закону (п. 47)
 Особливостей) замовнику
 Судові реєстри
 Модуль аналітики
 Аналіз коштів
 Майданчики
 Ліцензії
 Предмет закупівлі

Локалізація

Інструменти, які допоможуть нашим користувачам розібратися з нормами застосування ступеня локалізації виробництва товарів. Ступінь локалізації виробництва — показник місцевої складової у питомій вазі вартості сировини, матеріалів, вузлів, агрегатів, деталей, складових частин і комплектуючих виробів, робіт, послуг та інших складових вітчизняного виробництва у собівартості товару, що є предметом закупівлі.

Локалізація

Мінекономіки щодо здійснення закупівель з локалізацією

Для прочитання роз'яснення від Мінекономіки щодо здійснення закупівель товарів з визначенням ступенем локалізації тисніть сюди radnuk.com.ua

Локалізація

Локалізація-tool

Мінекономіки в листі № 3323-04/70199-06 від 14.10.2022 повідомило, що для визначення необхідності застосування вимог cep.kse.ua

Локалізація

Мінімальні відсотки локалізації в розрізі років

Замовник здійснює закупівлю товарів, щодо яких застосовується локалізація (товари, що визначені підпунктом 2 пункту 6-1 radnuk.com.ua

Локалізація

Перелік Угод та порогових значень для незастосування локалізації

Пункт 6-1 розділу X Закону не застосовується до закупівель, які підпадають під ліміт доходу

Локалізація

Перевірка знань щодо локалізованих товарів

Поняття "ступінь локалізації" є новим для публічних закупівель. Втім, багато хто із закупівельної спільноти вже розібрався в цій

Локалізація

Перелік товарів, щодо яких застосовується локалізація, розроблений групою компаній «Радник»

Перелік товарів, щодо яких

Винятки: коли ступінь локалізації не потрібно підтверджувати

Винятки, за яких вимоги підтвердження ступеня локалізації **не застосовуються**, визначені пунктом 3 Постанови № 861:

«Порядок не застосовується до закупівель товарів, **вартість яких дорівнює або перевищує суми, зазначені в Угоді про державні закупівлі, укладеній 15 квітня 1994 р. в м. Марракеші, із змінами, внесеними Протоколом про внесення змін до Угоди про державні закупівлі, вчиненим 30 березня 2012 р. в м. Женеві, а також положеннях про державні закупівлі інших міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, зокрема угодах про вільну торгівлю, в гривневому еквіваленті на дату закупівлі і країною походження яких є країни, з якими Україна уклала такі угоди, та країни, які є учасниками Угоди про державні закупівлі, до якої Україна приєдналася відповідно до Закону України "Про приєднання України до Угоди про державні закупівлі", що підтверджується сертифікатом про походження товару».**

Перелік країн, з якими укладено угоди про вільну торгівлю, а також перелік країн, які є учасниками Угоди про державні закупівлі, до якої Україна приєдналася відповідно до Закону України «Про приєднання України до Угоди про державні закупівлі», публікується на офіційному [вебсайті Мінекономіки](#).

Тож для того, аби визначити, чи буде постачання відповідного товару іноземного виробництва звільнене від необхідності підтвердження ступеня локалізації, необхідно **знайти відповідну міжнародну угоду** між Україною та країною походження товару, **встановити визначені в ній вартісні показники**. У разі, якщо вартість товару їм дорівнює або перевищує, вимоги щодо локалізації не застосовуються, а підтвердити країну походження товару необхідно буде сертифікатом про походження товару (видається уповноваженим органом держави-експортера).

Таким чином, для належного підтвердження ступеня локалізації товарів, до яких застосовуються відповідні вимоги, необхідним є дотримання встановленого порядку, адже це допомагає уникнути ризику відхилення під час участі у закупівлі та навіть подальшого розірвання договору про закупівлю.

Важливо пам'ятати і про відповідальність: у разі виявлення недостовірної інформації товар автоматично виключається з переліку з неможливістю повторного внесення протягом двох років. Крім того, віднедавна Держаудитслужба наділена повноваженнями під час проведення моніторингу аналізувати дотримання вимог щодо локалізації та інформувати Мінекономіки про встановлення ознак невідповідності.

Наостанок запрошуємо до перегляду відео [«Як пройти кваліфікацію до реєстру локалізованих товарів»](#). **Щиро бажаємо вам успіхів та перемог!**